

Sosem huny ki a nemzeti függetlenség vágya – o
2017. november 30. 08:24

[http://mandiner.hu/cikk/20171130_michel_houellebecq_utolso_interju?
utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201812](http://mandiner.hu/cikk/20171130_michel_houellebecq_utolso_interju?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201812)
[?](http://mandiner.hu/cikk/20171130_michel_houellebecq_utolso_interju?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201812)
[utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201812](http://mandiner.hu/cikk/20171130_michel_houellebecq_utolso_interju?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201812)

A nemzeti szuverenitás akarata soha nem fog eltűnni. Csak a jobboldal létezik, a baloldal a veszét érzi. A muszlim terjeszkedéssel a katolikus újjászületés szállhat szembe. A franciák komolytalanok, a németek viszont nem fognak örökké hamut szórni a fejükre. Ilyen és ehhez hasonló gondolatokkal szötte tele az utolsónak szánt interjút Michel Houellebecq, a francia és az európai irodalom egyik legfontosabb kortárs alakja. Houellebecq szerint a bürokrácia baszogatja az embereket, az európai politikai unió egy lázalom, viszont az európai kultúrában és annak újjászületésében nagyon is hisz.

Néhány hete a Der Spiegel közölt interjút napjaink egyik legfontosabb szerzőjével, a francia Michel Houellebecq-vel, melyet az író utolsó interjújának szán. A Valeurs actuelles nevű francia jobboldali hetilap november 23-i számában átdolgozott formában jelent meg a beszélgetés, melyben Houellebecq kifejti:

- a muzulmánok integrációja csak akkor működhet, ha újra államvallássá teszik a katolicizmust,
- a kereszténység újjászületőben van,
- az európai kultúra sohasem volt ilyen rossz állapotban,
- az európai politikai unió aberrált gondolat,
- valamint azt is elárulja: új regényen dolgozik.

A Saint-Tropez-i csendőr

A beszélgetést felvezető cikkben Charlotte d'Ornellas elmeséli: egy transzhumanizmussal kapcsolatos történet kapcsán kívánták megkérdezni Houellebecqet, ő azonban azt válaszolta, tartja magát azon kijelentéséhez, hogy a német hetilapban közölt interjú után nem fog nyilatkozni a sajtónak, ugyanis megunta, hogy minden egyes könyve után vizsgálatnak vetik alá, és nem kíván „a színpadon meghalni”. Abba azonban „örömmel” beleegyezett az író, hogy együtt vacsorázzon az újságíróval. A találkozás során szó esett a Goncourt-díjról, a mostanság „nagyon szép reményekre” okot adó irodalomról, valamint a

katolikus fiatalság újjászületéséről is, ami „lenyűgözi” Houellebecqet. Az író kifejtette: azért írt az iszlámról könyvet, mert tizenkét év után hazatérve Írországból „szembeötlő” volt a téma. Felidézük az anekdotát is, miszerint az Elemi részecskék megjelenését követő médialáz idején az író azzal töltötte az idejét, hogy **A Saint-Tropez-i csendőrt nézte; A csendőr-filmeket Houellebecq szenvedélyesen szereti.**

Néhány nappal a vacsora után robbant ki a ploërmeli II. János Pál-szobor körüli polémia, ennek kapcsán az újságíró ismét szóra kívánta bírni az író, ő azonban megvallotta: vidéki magányában nem is hallott az esetről, így nem kívánt véleményt alkotni a kérdésben. Hozzátette viszont: lefordíthatja a Der Spiegelnek adott interjút, amit „boldogan” adna a Valeurs actuelles-nek átdolgozott formában újraközlésre, ugyanis igazságtalannak érezte, hogy utolsó interjúja csak a németek számára legyen elérhető. A cikk szerint Houellebecq sok időt töltött azzal, hogy újraformálja a szöveget.

Franciaország nem becsüli azt a kort, amelyben él

Az interjú első kérdése Houellebecq recepciójára vonatkozik: míg Németországban korunk legradikálisabb írójaként tekintenek rá, aki a modern egyén magányának és rossz közérzetének legkíméletlenebb diagnózisát adja, Franciaországban provokatőrnek és undorítóknak tartják.

Az író nem tudja pontosan, mi az oka ennek a megítélésbeli eltérésnek: „talán a németek, akikre összehasonlíthatatlanul jobban rányomta a bélyegét a történelem és a felgyülemlett büntudat, könnyebben tükörben néznek” – fogalmaz, hozzátéve: „Franciaország nem becsüli azt a kort, amelyben él, és meglehet, hogy csupán azért nem szeretnek, mert nem szeretik azt a társadalmat és valóságot, a modern kor középszerűségét és nyomorát, melyet leírok”. Houellebecq kijelenti: a francia újságírók mániákusan szeretnék kideríteni, regényeinek szereplői milyen mértékben feleltethetők meg a szerzőnek, „amivel némileg talán alábecsülik a regényíró találékonyságát”, ugyanakkor talán egy nem szándékos bókot is jelent ez: „ha a könyveim önéletrajzinak tűnnek, talán jól találtam ki őket”.

Houellebecq szerint az újságírók egy vallás és erkölcs nélküli korban a morál főpapjainak szerepét akarják eljátszani.

„Felelősségre vonni, elszámoltatni, ítélni, büntetni akarnak. Ezért próbálnak nihilistának és reakciónak címkézni engem.”

Rámutat: mindig is úgy találta, hogy a német újságírók magasabb színvonalon állnak, a francia sajtó sohasem bocsátja meg neki „a kétségbeesés bűnét”. Houellebecq ezután

a német irodalomhoz és filozófiához fűződő viszonyáról beszél, melyet elmondása szerint jobban ismer, mint kollégái többsége. Nietzsche a szellemi energiájával hatott rá, filozófiáját ugyanakkor erkölcstelennek és visszataszítónak ítélte. Huszonöt éves kora körül talált rá Schopenhauerre, az ő olvasása „megvilágosodást, földrengést” jelentett életében. Nagyon szereti a német romantikusokat, főleg Novalist, Kleistet, „a német romantika a maga korában ugyanolyan ellenállhatatlanul terjedt el, mint a rock'n'roll a hatvanas években – jogosan.”

Ezután a német-francia viszonyra terelődik a szó. Azon kérdésre reagálva, hogy a két ország valóban ismeri-e egymást, Houellebecq kifejti, hogy Franciaországban többen beszélnek Németországról, mint bármelyik másik uniós országról, „ez egy megszállottság”. Ugyanakkor úgy véli, a németek jobban ismerik a franciákat, mint fordítva, már csak azért is, mert gyakrabban járnak át a szomszédos országba, mint a franciák. Az interjú készítője René Girard filozófus-antropológust idézi, aki a két ország közötti viszonyt Napóleon és Clausewitz óta „mimetikus versengésként” írja le, ami folytonosan feszültségeket szül. Houellebecq elmondja: nem találja meggyőzőnek ezt az állítást, ahogy Girard más elméleteit sem.

Szerinte a franciák tisztában vannak azzal, hogy nem komolyak, úgy élnek, mint a latinok, éppen hogy a görögök felett helyezkednek el. Franciaország „nem egy derűs ország, a vezeklés és a nagyképűség egyaránt jelen van benne”.

Az európai kultúra sosem volt ilyen rossz állapotban

A német újságíró elmondja: Franciaország kulturális területen ragyogó képet ad magáról, ahogy az az idei frankfurti könyvvásáron is megmutatkozott. Houellebecq erre úgy felel: „Nem az irodalom a legfontosabb a nép számára. Érdekes, de a nemzeti büszkeség továbbra is sokszor az autóiparon keresztül nyilvánul meg”. Az újságíró elismeri, hogy nemzeti katasztrófa lenne, ha összeomlana a német autógyártás, mire Houellebecq megjegyzi: „Az amerikaiak viszont megengedhetik maguknak azt, hogy hagyják másodosztályúvá visszafejlődni az autógyáraikat”.

Az író rámutat: léteznek egyes nemzeti szimbólumok, melyektől egy ország sosem válna meg. Az Egyesült Államok számára a kulturális elsőbbség számít a leginkább. „Ha kínai vagy indiai vetélytársak tűnnek fel a láthatáron – márpedig fel fognak tűnni –, az amerikaiak elengedik a Szilikon-völgyet, Hollywoodot viszont sosem hagynák elveszni. Sok mindent felröhatunk az amerikaiaknak, de ők tudatában vannak a kultúra fontosságának.”

Bármily furcsa legyen is ez, de az európai országok, amik oly büszkék ősi kultúrájukra, néha mintha elfelejtenék azt – véli az író.

Houellebecq elismeri, hogy az amerikaiak a filmgyártásban vetik be a leginkább magukat, ugyanakkor az irodalom területén is nagy erőfeszítéseket tesznek. „Láttam Frankfurtban Dan Brown stábjának érkezését, bámulatos volt. És mindennek meg is vannak az eredményei. Az európaiak elolvasnak néhány hazai szerzőt, ezenkívül főképp angolból fordított műveket forgatnak. És nemigen olvassák a más európai országokból származó könyveket. Márpedig az nyilvánvaló, hogy Európa nem marad fenn európai kultúra nélkül. Az európai kultúra sosem volt ennyire rossz állapotban” – fogalmaz Houellebecq, aki szerint az amerikai kultúra hatásosabban járult hozzá a Szovjetunió összeomlásához, mint a fogyasztói társadalom bármelyik másik terméke.

Katolikus újjászületés

„Vajon az amerikai kultúra vagy egyáltalán a nyugati kultúra képes lesz legyőzni az iszlámot?” – hangzik a kérdés. „Meg vagyok győződve arról, hogy egy vallás, egy valódi hit sokkal nagyobb erővel rendelkezik, mint egy ideológia” – feleli az író. „A kommunizmus egyfajta hamis vallás volt, egy rossz pótszer, azon kísérletek ellenére, hogy szenteket és mártírokat termeljen ki magának. Egy vallást sokkal nehezebb elpusztítani, mint egy politikai rendszert. A vallásnak kulcsszerepe van a társadalomban, a társadalmi kohézió megteremtése szempontjából; egy közösség létrehozásának egyik alapköve. Az iszlám ellen fog állni” – jelenti ki Houellebecq.

„Mit állíthat szembe az iszlámmal a szekuláris Európa, ahol a kereszténység mindinkább elhalványulóban van?” – kérdi az újságíró. „Egy másik vallást, ennyi az egész” – válaszol Houellebecq. „És valóban, pillanatnyilag úgy tűnik, hogy elcsesztük. Mindezzel együtt sosem szabad túl elhamarkodottan temetni egy vallást. Voltak korok, amikor egyes arab országokban az iszlámnak igencsak rosszul állt a szénája. És Franciaországban napjainkban rendkívül érdekes módon a katolicizmus visszatérését tapasztaljuk. Érzem ezt a folyamatot anélkül, hogy igazából megérteném. Sokkal kevésbé meghatározó benne a reakciós katolikusok szerepe, mint ahogy azt állítják. Eredetét sokkal inkább abban az áramlatban kell keresnünk, melyet karizmatikus megújulásnak neveztek, amely a pünkösdisták és az evangéliumi keresztények mintájára happeningekké formálta át a miséket, érzelmi túlcsoportosodásokkal, lelkesedéssel, ekstázissal, háttérbe szorítva az ideológiát és az erkölcsöt” – hangsúlyozza az író.

Houellebecq szerint az azonos neműek házassága és a homoszexuális párok örökbefogadása elleni tiltakozásokkal már csak ezek méretéből kifolyólag sem tudtak mit kezdeni a politikusok, de főként azon tény okán voltak képtelenek erre, hogy nem

ismerték ezeket az embereket, nem értették meg, hogy miről szól az egész. „És persze próbálták gyalázni ezeket az embereket, reakciósoknak, vaskalaposoknak titulálták őket, pedig nyilvánvaló volt, hogy mindez nem igaz. Eközben a francia katolikusok hirtelen ráeszméltek az erejükre. Valamiféle földalatti áramlat volt ez, ami hirtelen a felszínre tört. Számomra a közelmúlt történelmének egyik legérdekesebb momentumát jelentik ezek a tiltakozások” – fogalmaz Houellebecq.

„Mindig is hajlamos voltam arra, hogy materialista módon magyarázzam a dolgokat, ami elsőre talán laposnak és kellemetlennek tűnhet: a tény az, hogy a hívő katolikusok több gyereket vállalnak és átadják számukra az értékeiket. Ez azt jelenti, hogy a számuk nőni fog” – füzi hozzá az író. Az újságíró azon közbevetésére, hogy a gyerekek gyakran fellázadnak a szüleik ellen, Houellebecq így reagál:

„Téved. A gyerekek általában nem lázadnak fel. Történelmi visszatekintésben a hatvannyolcasok voltak a kivétel”.

Iszlám, integráció, polgárháború, unió

„A muzulmán bevándorlócsaládokban egyébként több gyerek születik, mint a tősgyökeres franciáknál” – jegyzi meg az újságíró. „Pontosan. Éppen ezért fog nőni a muszlimok aránya Nyugat-Európában, Franciaországban épp úgy, mint Németországban, ami tovább fogja táplálni az aggodalmakat, hogy megszállnak, gyarmatosítanak bennünket” – válaszolja Houellebecq.

Arra a kérdésre, hogy milyen következményei lehetnek ennek, az író elmondja, hogy nem tudja, de „egy polgárháború is a lehetőségek tartományában van”. Úgy látja: „Igazából a muzulmánok integrációja csak akkor tudna működni, ha a katolicizmus ismét államvallássá válna. A muszlimok sokkal inkább elfogadnák azt, hogy egy katolikus államban egy tiszteletben tartott kisebbségként a második helyet foglalják el, mint a jelenlegi helyzetet” – fejt ki az író.

Szerinte a muszlimoknak sehogy sem sikerül alkalmazkodniuk a szekuláris társadalomhoz és a világi államhoz, ami egy olyan vallásszabadságra épül, amit ők nem értenek meg, és amit a vallás elleni harc eszközeként fognak fel. „Franciaországban valóban ennek volt az eszköze, ha visszatekintünk. **Minél inkább belemerülnek a Koránba, annál kevésbé tudnak alkalmazkodni ehhez az államhoz. Mohamed próféta előírásokat fogalmazott meg keresztényekkel, a zsidókkal kapcsolatban, az ateisták kapcsán viszont egyet sem; el sem tudta képzelni azt, hogy valaki ateista lehet.**”

Az író szerint Németország a migrációs válság során ugyanúgy cselekedett volna,

mint Franciaország, ha a francia demográfiai viszonyokkal és munkanélküliségi rátával rendelkezne. **Hangsúlyozza, hogy „a németek egyszerűen jobban szervezettek”, „racionálisan terveznek”, míg a franciák arra számítanak, hogy minden magától jól alakul. „Ez a latin módszer. Fárasztó” – jegyzi meg az író.**

Az újságíró visszakérdez: nem csupán egy buta közhely lenne a német pontosság? „Az a maguk problémája, hogy Németország nem szereti a saját közhelyeit. Hogy próbálnak megszabadulni tőlük” – feleli Houellebecq, hozzátéve: a németek olaszok szeretnének lenni, míg az olaszoknak semmi gondjuk a kliséikkel, imádják őket. Nem érzékeli úgy, hogy a franciák ne szeretnék a németeket, legalábbis jobb a viszony velük, mint az angolokkal.

Az újságíró felidézi, hogy Jean-Luc Mélenchon és Marine Le Pen előszeretettel veszik célba Angela Merkelt. „Ez így van. Berlin bűnbakként szolgál. A valós düh a brüsszeli bürokráciát célozza meg.”

Sosem gondolta azt, hogy a nemzeti szuverenitás akarata eltűnne. Az Európai Egyesült Államok sosem fog létrejönni, egy lázálmot kergetünk – mondja.

„Hogy nyersen fogalmazzak: a függetlenségi törekvések mindig felülkerekednek.”

Úgy véli, a katalánok győzni fognak. „A függetlenség vágya sosem hunyt ki, néhány századra talán elcsitul, hogy aztán újraéledjen. Skóciával is ez a helyzet. Hosszútávon a madridi kormánynak semmi esélye, hagynia kéne elszakadni a katalánokat.” Franciaország a Capeting-dinasztiának „a történelemben abszolút rendkívüli” központosító politikája nyomán kivételt képez, és Houellebecq ugyan sajnálja egy kicsit a központosítás diadalát, de tény az, hogy Franciaország egységes, és az is marad. Az író nem tudja elképzelni, hogy Franciaország sokáig eltérne egy föderális Európát.

Macron hipnózisba ejti önmagát

„Vajon Emmanuel Macron visszaadja Franciaországnak az elveszített büszkeségét?” – kérdi az újságíró. Houellebecq elismeri, hogy a légkör megváltozott, az önostorozásra való hajlam enyhült, az viszont, hogy ez kitart-e, a gazdasági sikerektől függ. Macron kampánya során az optimizmushoz intézett ódát, ami meghozta a gyümölcsét, hála fiatalságának és szokatlan személyiségének. Macront még gazdasági minisztersége idején meginterjúvolta az író, furcsa, megragadhatatlan személyiségként emlékszik vissza rá, nem lehet kitalálni, hogy mire gondol, nem hagyja, hogy megfejtsék. „Az a benyomásom, hogy saját optimizmusára, az önmagába való hitére korlátozza magát; önmagát ejti hipnózisba, majd az egész

országot. Ebből a szempontból ámulatba ejtő volt a kampánya: először láttam azt, hogy a pozitív gondolkodás működik.”

„Macron képes lesz új lendületet adni Franciaországnak és Európának a vízióktól irtózó, prózai Merkellel az oldalán?” – kérdi az újságíró.

„Kétlem. Depresszív hangulatunk a gazdaság mindenütt jelenvalóságával, a gazdasági racionalitás elnyomó hegemóniájával függ össze. A gazdaság nem tesz bennünket boldogabbá. Minél többet gondolunk rá, annál boldogtalanabbak leszünk. Európa érzelmi problémákkal küszködik. Nem képes pozitív érzelmeket kiváltani” – véli Houellebecq.

Szerinte az, hogy „egy szélsőjobbaldali párt” bekerült a német parlamentbe, azt mutatja, hogy Németországban kezdenek visszatérni a dolgok a rendes kerékvágásba, „a normális gondokkal és érdekekkel”. „Mint ahogy harminc év választja el Hitler és Franco bukását, megjósolhatjuk, hogy Spanyolország mindez legkésőbb 2047-ben fog bekövetkezni – de bizonyára előtte, hiszen Franco kevésbé volt súlyos, és a németek hajlamosabbak náluk a bűntudatra. Majdnem azt mondhatnánk, hogy [az AfD szereplése] jó hír. Csak nem fognak a németek háromszáz évig hamut szórni a fejükre!” – fogalmaz Houellebecq.

Az író ezután visszatér a francia politikára és közéletre. „A baloldal agonizál, a gondolatai halottak, Mélenchon sikere csupán a személyének szólt, nem az eszméinek”. Úgy látja: az igazság az, hogy Franciaországban már csak a jobboldal meg a szélsőjobboldal létezik. A baloldal elvesztette mozgósító erejét.

Szerinte az értelmiségiek körében is így áll a helyzet, a marxista gondolkodók közül csupán „Alain Badiou, ez a régi maoista maradt, aki nem bánta meg a bűneit”. Az író elmondja: látta meghalni a marxizmust. „Mindig is azt mondtam, hogy a regények nem változtathatják meg a világot, de a könyvek igen. Szolzsenyicin Gulágszigetvilága 1973-ban megváltoztatta a világot. Ez a könyv földrengést eredményezett Franciaországban. Ekkor lőttek a marxizmusnak.”

Houellebecq nem szereti a valóságtól elszakadt irodalmat

„A szellemi tekintély végleg a jobboldalra került volna át? Létezik még az elkötelezett, radikális, tűzokádó értelmiségi alakja Franciaországban?” – teszi fel a kérdést az interjú készítője. „Sokszor elismétlik, hogy a jobboldal megnyerte a gondolatok ütközetét. Ezt azért finomítani kell. A sajtótermékek, az újságírók

továbbra is tömegesen a baloldalon állnak. A másik oldalról igazából nem is találunk mást, mint Éric Zemmour könyvesbolti sikerét. Ő az egyetlen igazi jobboldali értelmiségi” – jelenti ki Houellebecq, aki nem tekinti magát értelmiséginek, minthogy „nem felel meg a kritériumoknak”, nem vesz részt a véleményformálásban.

„Ma a regény a társadalomkritika kiváltságos eszköze. Az elméleti szövegek, a társadalomtudomány, a filozófia a Bourdieu-höz, Deleuze-höz, Derridához, Foucault-hoz hasonló szerzők után kifulladásra kerültek. A French theory totálisan hitelét veszítette” – fogalmaz az író. „Amikor társadalomkritikusnak, közgazdásznak vagy szociológusnak minősítenek, regényírói művészetemet, vállaltan elégtelen írói stílusomat kívánják bírálni ezzel, én azonban bókként veszem ezeket a kritikákat, mivel azt jelzik, hogy könyveimnek tartalmuk van. A valóságtól elszakadt irodalom, a l'art pour l'art nem az én világom” – jelenti ki.

Az újságíró azon kérdésére, hogy milyen kortárs német nyelvű szerzőket ismer, Houellebecq megvallja: zavarba hozza a kérdés. „Mindig kedvem volna mentegőzni ez ügyben, ám végső soron ez nem az én hibám: ahhoz, hogy ismerjem ezeket a szerzőket, az kellene, hogy lefordítsák őket.” Az író elmondja: két osztrák szerzőt ismer, Thomas Bernhardot és Peter Handkét, rajtuk kívül senkit. „Igazán szükséges lenne, hogy Európában az államok támogassák a fordításokat” – véli Houellebecq. Nem gondolja, hogy a német valóság ne érdekelné a francia olvasókat, ugyanis az olvasás egyik gyönyöre az, hogy „egy másik univerzumba csöppenhetünk”. Nagyon érdekesnek találja azt, hogy az interjú készítője olyan országban él, ahol az emberek egyik fele megélte a kommunizmust, a másik nem.

No-go zónák, totális petyhüdség, hősies pesszimizmus

Az író Balzacnak, Zolának, Maupassant-nak a társadalmi valóságban gyökerező irodalmát a francia irodalomtörténet dicsőséges fejezetének tartja, ugyanakkor belátja: korlátoltabb alkotó náluk. Több száz oldalnyi levelet kapott egy befektetési bankártól, melyekben az leírta karrierjét, a munkákat, amelyekben részt vett, de Houellebecq nem használta fel az anyagot, és nem hiszi, hogy valaha is sikerülne ez neki. Manapság nagy érdeklődéssel követi a francia krimi irodalmat, mely szerinte soha nem volt ilyen jó. Korábban kizárólag balos írók írtak krimiket, ami korlátokat szabott a műfajnak, mára viszont az összes szabály leomlott, olyan krimiket is olvasott, amelyekben nem szerepel rendőr. Houellebecq szerint „egy maró realizmus megnyilvánulása” ez.

Franciaországban minden bizonnyal vannak olyan zónák, ahonnan a rendvédelmi szervek gyakorlatilag eltűntek – állítja Houellebecq,

felidézve: a Charlie Hebdo elleni merénylet után egy évig rendőri védelem alatt állt, ebben az időben sokat beszélgetett rendőrökkel, akik rendkívül elégedetlenek, a felszerelésük elégtelen, úgy tűnik számukra, hogy az állam részben kapitulált, és egész területekről mondott le. „Szerintem igazuk van” – teszi hozzá az író.

A szintén a középosztály gondjaival foglalkozó Yasmina Rezával kölcsönösen becsülik egymást, ugyanakkor az ő szereplői még elveszettebb helyzetben vannak. Reza egymással háborúzó, egymást marcangoló párokat mutat be, míg nála még az ehhez szükséges szenvedély is hiányzik. „A totális petyhüdség írója vagyok” – vallja meg Houellebecq, aki ennek ellenére hisz a szerelem lehetőségében. „Megvan bennem a hősiességes pesszimizmus, akárcsak Schopenhauerben. Nem kellene túl sok ábrándot alkotnunk az életről. Az illúziók elvesztése, a felettük való győzedelmeskedés nem szükségszerűen rossz dolog, létezik egy egészséges pesszimizmus, mely némi hősiességet kíván meg. Ezt találtam meg Schopenhauer-nél, és filozófiai síkon ez magyarázza a buddhizmus vonzerejét.” Houellebecq elmondja: egy ideig vonzotta a buddhizmus, de ez nem tartott sokáig, túlságosan romantikus ahhoz, hogy buddhista legyen.

Az újságíró rámutat: Schopenhauerhoz hasonlóan az író is imádta Clément nevű kutyáját, akinek síremléket is állíttatott. Houellebecq kifejti: nem keresett újabb házikedvencet, mivel Párizs elfogadhatatlan feltételeket szab a kutyák számára, nem léphetnek be a közparkokba. Franciaország szerinte rendkívül bősztítő abban a tekintetben, hogy folytonosan szabályozni kívánják a mindennapi életet. Igazabb, mint valaha, hogy az országot a bürokrácia uralja, és Macron ezen mit sem változtathat.

Úgy fogalmaz: Franciaországban egy nagyon is valós akarat van arra, hogy baszogassák az embereket, ez egy szomorú, kevésbé tárgyalt szenvedély.

„Említettem a közparkokat, de beszélhetnék a prostituáltakról vagy a dohányosok üldözéséről is.” Az újságíró utal arra, hogy Houellebecqet többekkel együtt neoreakciósként bélyegzik meg a közbeszédben. Ennek az író kezdetben örült, mert „remek társaságban” találta magát, ugyanakkor egy bizonyos idő óta a francia baloldal „igazán gonosszá” vált, mindenkire vádakot szór, aki valamit mondani merészel. „A balos örkutyák egy bizonyos ideje egy állandó veszettség állapotában vannak. Úgy viselkednek, mint a csapdába szorult vad, aki érzi már a veszét.”

Azért nem éppen a jobboldal idolja

„Még ha hízeleg is önnek, hogy reakciónak titulálják, azért nem éppen a jobboldal idolja” – jelenti ki az újságíró. „Az elegáns polgárság nem szeret engem, mert beszennyezve érzik magukat tőlem – túl sok számukra a vulgáris szex, a hitvány pornó, a szexjeleneteim nem eléggé elegánsak, igazából jobban szeretik Sade-ot –, a kemény, menthetetlen jobboldal pedig azért nem kedvel, mert nem osztom irodalmi ízlését. Nem én vagyok az új Céline, a világért sem szeretnék úgy írni, mint ő, a jazzes muzsikájával, a központozásával – mindez egyáltalán nem kedvemre való.”

„Pedig éppen úgy gyűlölködik, mint Céline” – veti közbe az interjúkészítő. „Még csak gyűlölködő sem vagyok, de gyakran vagyok megvető, ami még rosszabb” – fogalmaz Houellebecq, kifejtve: a kulturális jobboldal Franciaországban nem kér belőle, mivel nem tagozódik bele a jobboldali irodalom – Paul Morand, Drieu la Rochelle, Robert Brasillach, Jacques Chardonne és a háború után feltűnt „huszárok”, így például Roger Nimier – hagyományába, nem szereti ezeket a szerzőket. Ahogy egyébként Camus-t és Sartre-ot sem, így aztán nehéz besorolni őt szellemi síkon. „Abból a tényből, hogy a balos írók középszerűek voltak, sajnos nem szűrhetjük le azt a következtetést, hogy a jobbosok jók lettek volna. Mindent összevetve úgy fogalmaznék, hogy 1945 után a francia irodalom nem volt valami nagy szám” – jelenti ki az író, majd az újságíró egy Camus-ra vonatkozó felvetésére úgy reagál: „Igazán nincs mit mondanom róla.”

„Hisz az európai kultúra újjászületésében?” – kérdi az újságíró. Houellebecq elmondja: kívánja ezt az újjászületést, hisz az európai kultúrában, mivel ez az ő kultúrája, ugyanakkor az európai politikai gondolatot nem kedveli.

„Egy kultúra jól megvan állam nélkül. A német kultúrnemzet már azelőtt létezett, hogy a német nemzetállam létrejött volna, és minden bizonnyal szerencsésebb is lett volna ezen a szinten maradni, így megmenekültünk volna két-három évszázadnyi szörnyű háborúskodástól. Ugyanez vonatkozik Olaszországra. Aberrált gondolat Európát egy politikai unió keretében egyesíteni. A kultúra Európája csodálatos eredményeket ért el, az angolszász kulturális imperializmus középszerűeket. Ebben a kérdésben kivételesen úgy gondolkodom, mint egy baloldali.”

A beszélgetés utolsó kérdései arra vonatkoznak, miért döntött úgy az író, hogy nem ad több interjút. „Azt vettem észre, hogy amit igazából el szeretnék mondani, azt nem tudom kifejezni. Rengeteg dolog van, ami hatással van rám, ugyanakkor túl kevésbé racionálisak ahhoz, hogy képes legyek megfogalmazni őket” – fejt ki Houellebecq.

Hozzáteszi: „az, amit leírhatunk, messze azon túl helyezkedik el, amit elmondhatunk,

és ez az aránytalanság az idő előrehaladásával fájdalmassá vált számomra”. Az író végül elárulja: új regényen dolgozik. Azt még nem tudja, a könyv mikor jelenik majd meg, a tartalmáról pedig nem kíván nyilatkozni.

Leimeiszter Barnabás fordítása és szemléje

